

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Directoraat-Generaal

Migratie

Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Beslisnota bij beleidsreactie ACVZ advies Een huis voor
statushouders'

Datum

21 december 2022

Ons kenmerk

4276224

1. Aanleiding

In het rapport 'Een Thuis voor statushouders' van de Adviesraad Migratie (hierna: de adviesraad) signaleert de adviesraad een aantal knelpunten die snelle uitstroom en integratie in de weg staan en doet zij aanbevelingen om die knelpunten weg te nemen. JenV en BZK geven in de brief gericht aan de Tweede Kamer (bijlage 1) een beleidsreactie op dit advies.

2. Geadviseerd besluit

Akkoord te gaan met bijgevoegde beleidsreactie van JenV en BZK op het rapport van de adviesraad.

3. Kernpunten

Het rapport van de adviesraad bevat tien aanbevelingen. Onderstaand overzicht geeft aan welke aanbevelingen binnen het beleidsterrein van JenV vallen:

1. *Aan het Rijk: creëer de voorwaarden om een robuust asielstelsel te kunnen optuigen door:*
 - Gemeenten wettelijk te verplichten opvanglocaties voor alle asielzoekers beschikbaar te stellen
 - De slagkracht van gemeenten te vergroten door hen maximale ruimte te geven om die opvang regionaal te organiseren en lokaal in te bedden
 - Gemeenten voor die opgave structureel adequaat te financieren.
- Samenvatting reactie: Op 8 november jl. is het wetsvoorstel 'Gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvang' in consultatie gebracht. Het wetsvoorstel beoogt gemeenten verantwoordelijk te maken voor het mogelijk maken van asielopvang. Het is een standaard praktijk, dat gemeenten voor de uitvoering van een wettelijke taak de reële kosten gecompenseerd krijgen. Dat zal ook bij deze wet het geval zijn.
2. *Aan het COA: a) Informeer gemeenten actief en frequent over de gezinssamenstelling van te huisvesten statushouders die nog in de opvang verblijven, zodat gemeenten daar op macro-niveau een reëel beeld van hebben b) Als er specifieke redenen voor koppeling van een statushouder aan een gemeente zijn, informeer de gemeente daar dan actief over.*
 - Samenvatting reactie: Op dit moment onderzoekt het COA of er mogelijkheden zijn om deze rapportage beschikbaar te stellen in TVS, zodat gemeenten deze informatie kunnen ophalen. In de tussentijd deelt het COA wel maandelijks de gezinssamenstelling

- per gemeenten met de koepelorganisatie van woningbouwcorporaties, Aedes.
3. *Aan de IND: reik verblijfsdocumenten van statushouders voortaan uit in de azc's waar zij in afwachting van huisvesting verblijven zodat zij daar niet langer afzonderlijk voor naar een IND-loket hoeven te reizen.*
- Samenvatting reactie: Er zijn reeds maatregelen getroffen. De IND beziet momenteel welke structurele en incidentele maatregelen verder mogelijk zijn.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
21 december 2022

Ons kenmerk
4276224

4. Toelichting

Het rapport doet ook nog een aantal aanbevelingen die liggen op het terrein van het ministerie van Binnenlandse Zaken. In onderstaande opsomming is een samenvatting van de reactie op deze adviezen te lezen:

1. *Aan het Rijk: voer de wettelijke verplichting voor gemeenten weer in om statushouders als urgentiecategorie aan te merken in het geval gemeenten een huisvestingsverordening met een urgentieregeling instellen.*
 - Samenvatting reactie: Het kabinet neemt deze aanbeveling niet over. De verplichting om statushouders voorrang te geven als een gemeente een urgentieregeling heeft, is per 1 juli 2017 vervallen. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen hoe zij aan de taakstelling voldoen en of statushouders daarvoor een urgentiestatus krijgen toegewezen of niet. Uit het rapport Voorrang bij toewijzing sociale huurwoningen (Companen, maart 2022)¹ blijkt dat het overgrote merendeel van de gemeenten met een urgentieregeling statushouders ook nog steeds daarin hebben opgenomen; slechts vier procent van de gemeenten hebben statushouders als voorrangscategorie geschrapt. Ongeveer de helft van alle gemeenten heeft een urgentieregeling.
2. *Aan het Rijk, provincies en gemeenten: Investeer meer in flexibele woonoplossingen voor verschillende groepen woningzoekenden, waaronder statushouders.*
 - Samenvatting reactie: Vanuit de Rijksoverheid wordt het inzetten van flexibele woonoplossingen gezien als een middel om op korte termijn (sociale) woningen toe te voegen aan de woningvoorraad. Benadrukt wordt dat tijdelijke huisvesting zeker niet hoeft te betekenen dat op kwaliteit en stabiliteit wordt ingeboet. Het rapport uit ook zorgen over leefbaarheid en integratie. Aangeven wordt dat daarom als voorwaarde voor de stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen is opgenomen dat maximaal 1/3^e van de flexwoningen bedoeld is voor statushouders. Daarnaast worden verschillende ondersteuningsmaatregelen beschreven die gemeenten ondersteunen bij het realiseren van flexwoningen.
3. *Aan het Rijk: bied gemeenten meerjarige generieke regelingen voor het ondersteunen van lokale initiatieven op het gebied van volkshuisvesting voor alle aandachtsgroepen.*
 - Samenvatting reactie: De afgelopen jaren zijn verschillende (meerjarige) regelingen ingericht om gemeenten te ondersteunen bij het realiseren van goede en betaalbare huisvesting voor

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/03/29/voorrang-bij-toewijzing-sociale-huurwoningen-2021>

- verschillende aandachtsgroepen. Het Rijk streeft daarbij naar een zo klein mogelijk aantal eenduidige financiële instrumenten.
4. *Aan provincies: vul het bestuurlijk toezicht op de huisvesting van statushouders door gemeenten proactiever in door aan de voorkant van het proces en structureel in regionaal verband met gemeenten in gesprek te gaan over de mogelijkheden om statushouders te huisvesten.*
 - Samenvatting reactie: De afgelopen maanden heeft veelvuldig contact plaatsgevonden tussen de gedeputeerden verantwoordelijk voor het toezicht en het kabinet. Het Interprovinciaal Overleg en het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties starten mede naar aanleiding van die gesprekken en het voorliggende adviesraad-rapport, een traject waarbij de doorontwikkeling van het interbestuurlijk toezicht op het huisvesten van statushouders centraal staat. Daar zal onder andere worden gekeken naar het meer proactief en anticiperend invullen van het toezicht, het handelingsperspectief tijdens een taakstellingsperiode en de handelingsperspectieven bij indeplaatsstelling.
 5. *Aan het Rijk: handhaaf de bestaande systematiek waarbij individuele gemeenten naar rato van hun inwoneraantal statushouders moeten huisvesten.*
 - Samenvatting reactie: Het kabinet handhaaft deze verdeelsystematiek.
 6. *Aan het Rijk: communiceer tijdig en helder over wezenlijke verschillen tussen prognoses van het aantal te huisvesten statushouders en over substantiële afwijkingen tussen het aantal verwachte en werkelijk te huisvesten statushouders, zodat gemeenten tijdig weten welke inspanningen zij geacht worden te leveren.*
 - Samenvatting reactie: In de bestuurlijke afspraken die op 26 augustus jl. zijn gemaakt met VNG, IPO, het Veiligheidsberaad en het Kabinet is een afspraak opgenomen over een voorspelbare en stabiele taakstelling en uitstroom, die onder meer dit punt omvat. Het kabinet is hier dan ook samen met de medeoverheden mee aan de slag.
 7. *Aan het Rijk: Stel de taakstelling voor het huisvesten van statushouders tussentijds naar beneden bij als blijkt dat het werkelijke aantal te huisvesten statushouders substantieel lager is dan het geprognosticeerde aantal.*
 - Samenvatting reactie: Er is geen grondslag in de Huisvestingswet 2014 om de taakstelling tussentijds aan te passen, zowel niet naar beneden als naar boven toe. De komende periode zal het kabinet bezien hoe hier het best mee omgegaan kan worden, waarbij ook bekeken wordt of aanpassingen in de Huisvestingswet 2014 noodzakelijk zijn.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
21 december 2022

Ons kenmerk
4276224

4.1 Politieke context

Op 26 augustus 2022 is een brief naar de Kamer gezonden met daarin informatie over bestuurlijke en politieke afspraken². Een aantal onderdelen uit de reactie op de aanbevelingen zijn onderdeel van deze politieke en bestuurlijke maatregelen, zoals het in consultatie brengen van wetgeving waarmee gemeenten een

² Kamerstukken 2022/23, 19 637, Nr. 2992

wettelijke taak krijgen om asielopvang mogelijk te maken.

4.2 Financiële overwegingen

Omdat deze beleidsreactie geen nieuwe acties/maatregelen aankondigt, zijn er geen financiële gevolgen.

4.3 Juridische overwegingen

Nvt.

4.4 Krachtenveld

De brief is gezamenlijk met BZK opgesteld. IPO, VNG, COA en IND hebben meegelezen op de brief en input aangeleverd.

4.5 Strategie

Alle acties benoemd in de beleidsreactie zijn middels reeds ingezette trajecten al in uitvoering.

4.7 Implementatie

Nvt. Betreft lopende trajecten.

4.8 Communicatie

Beleidsreactie via TK brief. Het rapport is op diverse plekken in de media verschenen, zoals op de website van de NOS³ en van Binnenlands Bestuur⁴.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
21 december 2022

Ons kenmerk
4276224

³ <https://nos.nl/artikel/2449076-overheid-schiet-tekort-bij-huisvesting-statushouders-zegt-adviesraad>

⁴ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/adviesraad-migratie-wooncrisis-komt-niet-door-statushouders>